

Spalio 4 d. 17.15 val. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos II a. erdvėse atidaroma Stasio Povilaičio fotografijų paroda „Viena diena su Jonu Meku“. Apie iškilų kūrėją – poetą, filmininką, avangardinio kino krikštatėvį Joną Meką (1922–2019) yra daug rašoma, kalbama. Tokia didi asmenybė, jos gyvenimas ir kūryba duoda daug peno kitiems kūrėjams.

Bibliotekoje rengiamos parodos istorija siekia beveik 30 metų. Fotomenininkas S. Povilaitis, 1995 metais viešėdamas Niujorke, turėjo keletą tikslų: aplankyti galerijas, muziejus, išigyti fotografijos knygų. Vienas svarbiausių – nufotografuoti garsųjį išeivijos lietuvių Joną Meką, kurio kūryba, ypač „Semeniškių idilės“, jam buvo padariusi didžiulį įspūdį.

Pasirodė, kad ne taip lengva bus įgyvendinti šį sumanymą. Nors pavyko susirasti Kino antologijos centrą, tačiau J. Meko ten nebuvo. S. Povilaitis ten sutiko režisierių Julijų Ziz, lietuviškai Žižliauską. Gavęs J. Meko telefonų numerius, bet nepavyko prisiskambinti nei į darbą, nei į namus. Tačiau laimingas atsitiktinumas, kad birželio 27 dieną archyve menininkas surengė talką. S. Povilaitis nusprendė fotografuoti J. Meką visą dieną, įamžindamas jį įvairiose situacijose.

„Lenkų fotografai turi gerą posakį „dokument“, kalbėdami apie tokį fotografavimą. Tai buvo daugiau dokumentavimas nuo pat pirmo Jono Meko pamatymo iki tol, kol mes išsiskyrėme jau po vidurnakčio. Tačiau kai peržiūrėjau viską, ką nufotografavau, pasirodė, kad yra neblogų kadru“, – pasakojo fotomenininkas, nusprendęs surengti tos ypatingos dienos fotografijų parodą.

Ta diena buvo tikras iššūkis – sukurti įdomų portretą, parodyti iškilų menininką kasdienybės akimirkose: dirbantį talkoje, kabinete prie rašomojo stalo, bendraujantį su draugais, švenčiantį bare prie raudono vyno taurės. Režisieriaus J. Ziz teigimu, Maestro visad judėjime, visad kūrybos kelyje: rašo eiles, filmuoja, randa kitų įdomių veiklų.

Pasak S. Povilaičio, fotografuojant pavyko pagauti pačią J. Meko esmę – jo paprastumą, nuoširdumą, gebėjimą bendrauti su bičiuliais, kurie irgi užfiksuoti fotografijose. Parodoje eksponuojamuose darbuose pamatysime brolius Audrių ir Dalių Naujokaičius, Julijų Ziz, Jefą Perkinsą ir kitus.

Fotomenininkas džiaugiasi, kad jam pavyko padaryti ne tik gerą J. Meko portretą (ten jis pozuoja su lėle Soho rajone esančiame bare), bet ir ant šios fotografijos gauti Maestro autografą, kai jis tų pačių metų vasarą apsilankė Vilniuje vykusioje savo filmų retrospektyvoje.

S.Povilaitis yra žinomas kaip arklių fotografijos meistras, tačiau jo archyvuose galima rasti ir kitokio pobūdžio fotomeno, kurį fotomenininkas kartas nuo karto parodo įvairiose parodose. Bitės bibliotekoje yra eksponuoti jo sukurti menininkų Stasio Eidrigėvičiaus, Algimanto Aleksandravičiaus portretai. Parodos autorius šmaikštuoja, kad fotografuojantis tik labai žymius menininkus, turinčius aukščiausius apdovanojimus, arba tuos, kurių kūryba jam patinka. Daugiausia yra fotografavęs legendinį režisierių Juozą Miltinį, kuris jo gyvenime užėmė ypatingą vietą. Savo archyve jis saugo ir Jungtinės Karalystės karalienės Elžbietos II fotografijas, kurias žada parodyti ateityje.

S.Povilaitis nuo 1989 metų yra Lietuvos fotomenininkų sąjungos narys. 2005 metais jam buvo suteiktas meno kūrėjo statusas. Yra surengęs 15 personalinių parodų įvairiuose Lietuvos miestuose ir Varšuvoje (Lenkija).

Išleido fotografijų albumus: „Fotografijos“ (Vilnius, 2002), „Aberacijos“ (Panevėžys, 2010). Darbai spausdinami Lietuvos fotomenininkų sąjungos metraštyje „Lietuvos fotografija: vakar ir šiandien“, fotoalbume „Lietuvos spaudos fotografija“. Kūryba pristatyta „XX a. Lietuvos fotografijos antologijoje“, III tome, Lietuvos, Lenkijos, Ispanijos fotožurnaluose.

Pelnė apie 20 apdovanojimų, iš jų svarbesni:

2021 m. Panevėžio m. kultūros ir meno premija,

2020 m. – sidabro medalis Budapešto tarptautiniame fotokonkurse (BIFA 2020, tema „Gamta“),

2019 m. – bronzos medalis Tokijo tarptautiniame fotokonkurse (TIFA, tema „Gamta“),

2018 m. konkursas „Lietuvos spaudos fotografija“, temos „Gamta ir jos apsauga“ nugalėtojas,

2015 m. Panevėžio tarptautinė fotografijos bienalė „Žmogus ir miestas“, II vieta,

2012 m. Baltijos šalių geriausias gyvūnų fotografas,

2008 m. konkursas „Lietuvos spaudos fotografija“, temos „Pramogos“ nugalėtojas.

Paroda veiks iki 2022 m. lapkričio 5 d.

Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos informacija

